

Opiskeluhoitosuunnitelma

Itä-Suomen yliopisto

Opiskeluhooltosuunnitelma	1
Itä-Suomen yliopisto	1
1. Opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi	4
2. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista	5
3. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	7
3.1 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset	7
3.2 Koulukohtaisten opiskeluhooltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	7
3.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen	7
3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	8
3.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	9
4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi – yksilökohtainen opiskeluhoolto	10
4.1 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon palvelut	10
4.2 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin	11
4.3 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	12
4.4 Opiskeluhooltokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille	13
4.5 Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan osallistumisen epäämisen yhteydessä	13
4.6 Opettajan laajaan terveystarkastukseen (1,5 ja 8.lk) antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumus) koulussa (perusopetus)	14
4.7 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	15
4.8 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi (lukiokoulutus)	15
5. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	16
5.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen ja opiskeluhooltopalveluiden osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen	16
5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	16
5.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä (perusopetus)	17
Tehostettu tuki _____ Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa (kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi)	19

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille _____	19
6. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä _____	19
6.1 Opettajan ja rehtorin ilmoitusvelvollisuus häirinnästä kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta _____	19
6.2 Toimenpiteet kiusaamisen ehkäisyssä _____	20
6.3 Häirinnän ehkäiseminen _____	21
6.4 Toimintamalli häirintään puuttumisessa _____	22
6.5 Toimintamallit väkivaltilanteissa ja uhkailussa _____	22
6.6 Kiusaaminen, häirintä ja väkivaltilanteet -oppilaan yksilöllinen tuki, tarvittava hoito ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että teon kohteena olevan osalta _____	24
6.7 Yhteistyö huoltajien kanssa sekä viranomaisten kanssa _____	24
6.8 Kriisisuunnitelma _____	24

1. Opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Lain mukaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman tulee sisältää opiskeluhuollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot:

- 1) arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista;
- 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
- 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;
- 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 6 §:n mukaisesti.

Opetuksen (esi- ja perusopetus) ja koulutuksen (lukio) järjestäjän velvoite laatia opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma perustuu lakiin oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (377/2022). Käsitettä ”oppilaitos” käytetään koskien sekä koulua että oppilaitosta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan se, ”mitä tässä laissa säädetään opiskelijasta, koulutuksen järjestäjästä ja oppilaitoksesta, koskee myös perusopetuksen oppilasta, opetuksen järjestäjää ja koulua”.¹ Tässä suunnitelmassa käsitteitä ”oppilas” ja ”opiskelija” käytetään samassa merkityksessä. Jos asiakohda tai kokonaisuus koskee opiskeluhoitosuunnitelmassa vain perusopetusta tai lukiokoulutusta, on tämä mainittu kyseisessä asiakohdassa. Itä-Suomen yliopiston opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen opiskeluhoitosuunnitelmat. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten henkilöstön, opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja hyvinvointialueen kanssa ja liitetään Joensuun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.² Siun soten hyvinvointialueella on alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma, joka perustuu alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmiin. Hyvinvointialue vastaa opiskeluhoitopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteista ja keskeisistä periaatteista sekä opiskeluhoitopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta.³

Itä-Suomen yliopiston opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista seuraavat koulukohtaiset opiskeluryhmät sekä Itä-Suomen harjoittelukoulun opiskeluhuollon ohjausryhmä.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1§, 377/2022.

² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13§, 377/2022.

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 a §, 377/2022.

Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun koulu- ja oppilaitoskohtaiset tiedot kootaan vuosikellon muodossa (liite 4). Koulujen opiskeluhuoltoryhmät vastaavat vuosikellon suunnittelusta ja päivittämisestä sekä tiedottamisesta henkilöstölle, oppilaille ja huoltajille.

2. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opiskeluhuollon palvelut

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain¹ (1287/2013) mukaan opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä näitä edistäviä toimia oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuolto käsittää perusopetuslaissa² tarkoitetun oppilashuollon. Opiskeluhuolto käsittää psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon ensisijainen tavoite on toimia yhteisöllisenä koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia edistävänä opiskeluhuollona, mutta lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Opiskeluhuoltoa toteutetaan suunnitelmallisena monialaisena opetustoimen sekä hyvinvointialueen yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.³

Opiskeluhuollon kokonaistarvetta arvioidaan keräämällä kouluittain tiedot opiskeluhuollon kokonaistarpeesta. Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista perustuu Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen Siun soten ilmoittamaan arvioon käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut). Tiedot ilmoitetaan opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Opiskeluhuollon palveluissa yhtä kuraattoria kohden voi olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden 780 opiskelijaa. Kuraattoreiden sitovat mitoitukset tulivat voimaan 1.1.2022 ja psykologien mitoitukset 1.8.2023. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) keväällä 2023 julkaiseman suosituksen mukaan lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstömitoitus on yksi kokopäiväinen terveydenhoitaja 460 oppilasta kohden, toisella asteella suositus on terveydenhoitaja 560 opiskelijaa kohden. Koululääkärillä suositellaan olevan enintään 2100 oppilasta. Toisen asteen opiskeluhuollon yleislääkärin työn mitoitukseksi Sosiaali- ja terveysministeriö on esittänyt 1800 opiskelijaa/lääkäri. (STM 2021:14).

Arvio opiskeluhuoltopalvelujen kokonaistarpeesta perustuu syksyn 2023 peruskoulujen oppilas- ja opiskelijamääriin ja lain mukaisiin oppilasmäärämitoituksiin (psykologi- ja kuraattoripalvelut) sekä suosituksiin henkilöstömitoituksista (kouluterveydenhuoltopalvelut).

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013.

² Perusopetuslaki 628/1998.

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022.

Taulukko 1. Perusopetuksen oppilasmäärä ja opiskeluhoitopalveluiden kokonaistarve

Koulu	Oppilaiden määrä (8/2023)	Terveydenhoitaja	Koulupsykologi	Kuraattori	Lääkäri
Rantakylän normaalikoulu	387	0,83	0,49	0,57	0,18
Tulliportin normaalikoulun perusopetus	584	1,27	0,75	0,87	0,28
Yhteensä	971	2,1	1,24	1,44	0,46

Taulukko 2. Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä ja opiskeluhoitopalveluiden kokonaistarve

Oppilaitos	Opiskelijoiden määrä (8/2023)	Terveydenhoitaja	Koulupsykologi	Kuraattori	Lääkäri
Tulliportin normaalikoulun lukio	338	0,64	0,43	0,5	0,19

Taulukko 3. Arvio perusopetuksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista henkilötyövuosina (tilanne 5/2023)

Koulu	Terveydenhoitaja	Koulupsykologi	Kuraattori	Lääkäri
Rantakylän normaalikoulu	1	0,4	0,8	0,2
Tulliportin normaalikoulun perusopetus	1,85	0,6	1	0,3
Yhteensä	2,85	1	1,8	0,5

Taulukko 4. Arvio lukiokoulutuksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista henkilötyövuosina (tilanne 5/2023)

Koulu	Terveydenhoitaja	Koulupsykologi	Kuraattori	Lääkäri
Tulliportin normaalikoulun perusopetus	1	0,4	0,5	0,1

3. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

3.1 Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Opiskeluhooltoryhmässä käsitellään valtakunnallisten hyvinvointia ja terveyttä mittaavien kyselyjen tulokset:

- Kouluterveyskysely (THL)
- TEAviisari (THL)
- Move-mittaukset (perusopetus)

Lisäksi informaatiota ja palautetta kerätään oppilailta Koulun hyvinvointiprofiililla¹, jonka tuloksia käytetään yhdessä oppilaskunnan kanssa koulun hyvinvoinnin arviointiin ja kehittämiseen. Huoltajia osallistetaan kouluhyvinvoinnin arvioinnissa ja kehittämisessä Zeff-alustalla toteutettavilla kyselyillä.

3.2 Koulukohtaisten opiskeluhooltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koulun opiskeluhooltoryhmää johtaa koulun rehtori, apulaisrehtori tai muu nimetty johtaja. Koulun opiskeluhooltoryhmän tehtävänä on seurata, arvioida ja edistää kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia, esim. kiusaamisen vastainen työskentely, tukea luokkien hyvinvointia ja muuta kouluilmapiiriä, suunnitella kouluyhteisössä toteutettavaa hyvinvointiin tähtäävän yhteisöllisen työn muotoja, tukea oppilaiden osallisuuden edistämistä, tehdä verkostoyhteistyötä sekä yhteistyötä kotien kanssa.

Opiskeluhooltoryhmä suunnittelee vuosikellon avulla lukuvuosittaista toimintaansa hyödyntäen käytössä olevia terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden mittareiden tuloksia suunnittelun ja kehittämisen lähtökohdaksi. Vuosikellolla ohjataan ryhmän omaa työskentelyä ja kouluyhteisössä toteutettavaa toimintaa. Koulun opiskeluhooltoryhmässä käsitellään suunnitellusti terveys- ja hyvinvointikyselyjen tulokset, koulunkäyntiin liittyvät tiedot ja kriisisuunnitelmat sekä koko kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävät toimintatavat. Opiskeluhooltoryhmä tiedottaa tiedonkeruiden tuloksista henkilöstöä, oppilaita, huoltajia ja yhteistyötahoja. Koulun opiskeluhooltoryhmä arvioi toimintaansa lukuvuosittain.

3.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Perusopetuksen poissaolojen ennaltaehkäisyn, suunnitelmallisen seurannan ja poissaoloihin puuttumisen toimintatavat on kuvattu moniammatillisen opiskeluhooltotyön toimintamallissa (liite 1) ja lukiokoulutuksen osalta poissaoloihin puuttumisen ohjeessa (liite 2).

¹Kysely perustuu Konun ja Rimpelän tutkimusperustaisesti kehittämään koulun hyvinvointimalliin, Konu & Rimpelä 2002.

3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Ehkäisy

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.¹

Opetuksessa käsitellään nikotiinituotteiden ja päihteiden terveydellisiä ja sosiaalisia vaikutuksia osana opetussuunnitelman mukaista opetusta, erityisesti terveystiedon oppimäärässä. Kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa päihteet otetaan puheeksi oppilaan ikäkauden mukaisesti. Kouluterveydenhuollossa käytetään nuorten päihdemittaria (ADSUME), opiskeluterveydenhuollossa on käytössä ADSUME ja AUDIT-C, ja tarvittaessa tehdään mini-interventio.²

Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön ehkäisemisessä tehdään yhteistyötä Joensuun kaupungin ehkäisevän päihdetyön ja poliisin ankkuritiimin kanssa.

Puuttuminen

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen yhteisen Polku-työparimallin avulla pilotoidaan alaikäisille suunnattua matalan kynnyksen ja nopean palvelun palvelua. Polkumallin työkaluna opettajille ja vanhemmille on [Ota huoli puheeksi-opas](#)³. Varsinaisten päihdepalvelujen piiriin ohjaututaan hoitokoordinaattorin tai yhteispäivystyksen päihdesairaanhoidajan kautta.⁴

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden hallussapitoon ja käyttöön koulupäivänaikana puututaan voimassa olevan lainsäädännön⁵, Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun perusopetuksen opetussuunnitelmaan (luku 5), perusopetuslakiin (1.1.2014) perustuvan työrauhaohjeistuksen ja lukion opetussuunnitelman (liite) mukaisesti. Oppilaalta ja opiskelijalta takavarikoitujen tupakka- ja alkoholituotteiden sekä sellaisten tuotteiden, joiden ei arvioida olevan turvallisia alaikäiselle, luovutus tapahtuu huoltajalle. Koulussa pois otetut huumausaineet luovutetaan poliisille.

¹ Lukiolaki 40§; Perusopetuslaki 29§.

² Siun soten asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan täytäntöönpanon suunnitelma 2022-2023.

³ Nuorten kanssa käytävä OTA HUOLI PUHEEKSI-opas. vinkkejä puheeksiottoon. Opas vanhemmille, opettajille ja muille 13 – 18 -vuotiaiden nuorten kanssa toimiville aikuisille.

https://www.siunsote.fi/documents/393252/22639585/Siunsote_MIEPA_ESITE_nuorten_kanssa_kaytava_ota_huoli_puheeksi-opas+%281%29.pdf/606474ab-1b36-db3c-d7af-520977a84983

⁴ Siun soten asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä laadunhallinnan täytäntöönpanon suunnitelma 2022-2023.

⁵ Rikoslaki; tupakkalaki.

3.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Opiskelu ympäristöllä ja -yhteisöllä on suuri merkitys oppilaan ja opiskelijan terveydelle ja hyvinvoinnille sekä mahdollisuuksille oppia omien kykyjen mukaisesti. Terveellinen ja turvallinen opiskelu ympäristö sekä hyvinvoiva yhteisö muodostuvat hyvistä fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista olosuhteista. Myös henkilöstö hyötyy terveellisestä ja turvallisesta ympäristöstä ja hyvinvoivasta yhteisöstä.

Tarkastus on lakisääteinen

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Tehtävää toteutetaan tarkastamalla oppilaitokset kolmen vuoden välein.¹ Muilla viranomaisilla on velvollisuus osallistua tarkastuksen yhteistyöhön.

Kaikki koulu- ja opiskeluterveydenhuollon piirissä olevat oppilaitokset on tarkastettava. Terveystensuojelulaki² velvoittaa tarkastamaan kaikki kokoontumistilat ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki huolehtimaan oppimis- ja opiskelu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä yhteisön hyvinvoinnista.

Tarkastus tehdään monialaisena yhteistyönä

Oppilaitosten terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus tehdään yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.³ Se on useiden eri viranomaisten vastuulla. Yhteistyö edellyttää toimivia rakenteita sekä yhteistä sopimista toimintatavoista ja vastuista.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa hyödynnetään opiskelu huoltoon luotuja monialaisia rakenteita. Opiskelu huollon ohjausryhmässä sovitaan tarkastusten monialaisesta toteuttamisesta sekä keskinäisestä työn ja tehtävien jaosta eri toimijoiden kesken.

Tarkastuksen jatkotoimille sovitaan vastuutahot ja aikataulut. Oppilaitoksen opiskelu huolto- tai hyvinvointityöryhmän vastuulle kuuluvat erityisesti oppilaitosyhteisön hyvinvointiin liittyvät jatkotoimet. Jatkotoimien etenemistä seurataan oppilaitoksissa vuosittain osana yhteisöllisen opiskelu huollon seuranta opiske luu huoltoryhmässä. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto varmistavat seurannan toteuttamisen sovitun aikataulun mukaisesti.

Dokumentointi

Tarkastuksen ja seurannan tiedot, löydökset ja sovitut toimet dokumentoidaan tähän tarkoitukseen laadituille sähköisille lomakkeille. Ne kokoavat tarkastuksen sisällön yhteen oppilaitoksen näkökulmasta.

[Lomakkeet oppilaitoksen terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastamiseen ja seurantaan](#)

Dokumentit jaetaan kaikille toimijoille. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto huolehtii asiakirjojen arkistoinnista.

¹ Terveystensuojelulaki 1326/2010.

² Terveystensuojelulaki 763/1994.

³ Asetus 338/2011.

Tiedottaminen

Oppilaitoksen tarkastuksesta ja sen tuloksista tiedotetaan oppilaille, opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyökumppaneille. Yhteenvedon tarkastuksesta voi julkaista esimerkiksi oppilaitoksen verkkosivuilla. Myös suunnitelluista jatkotoimista, niiden aikatauluista sekä seurannasta tiedotetaan.

Tarkastuksen sisältöalueet

Tarkastus sisältää sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin että oppilaitosympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden arvioinnin. Siihen tarvitaan useiden eri ammattilaisten osaamista sekä opiskelijoiden että huoltajien näkemyksiä.

Tarkastuksen sisällöt ovat:

- Yhteisön hyvinvointi
- Psykososiaalinen hyvinvointi
- Opiskelun ja koulunkäynnin järjestäminen hyvinvointia tukevasti
- Ehkäisevä päihdetyö
- Liikunnallisuuden ja ergonomian edistäminen
- Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen

Terveellisyys ja turvallisuus kiinteistössä

- Rakennus ja sisätilat
- Piha ja liikenne
- Esteettömyys

Turvallisuuden edistäminen

- Turvallisuuden edistäminen yhteisössä ja ympäristössä
- Tapaturmien ehkäisy
- Paloturvallisuus ja pelastautuminen

Opiskeluhoolto ympäristön terveellisyyden, turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tukena

- Opiskeluhoollon monialaisen yhteistyön rakenteet
- Yhteisöllinen työ
- Opiskeluhoollon palvelut

4. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi – yksilökohtainen opiskeluhoolto

4.1 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon palvelut

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan hyvinvointialueen tuottamia opiskeluhoollon koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.¹ Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa edistetään kokonaisvaltaisesti ja yhdenvertaisesti opiskelijan oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5§;14§.

osallisuutta ja ehkäistään ongelmien syntymistä matalan kynnyksen tuella.¹ Yksilökohtainen opiskeluhoito on aina vapaaehtoista ja perustuu aina oppilaan tai opiskelijan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Vapaaehtoisuus ja vuorovaikutus luovat edellytykset opiskeluhoillon tavoitteena olevien varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisyn toteutumiselle.²

Yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä noudatetaan tietojen kirjaamista, luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.³

4.2 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin

Siun soten hyvinvointialueen opiskeluhoitopalveluiden työ on jaettu alueellisesti. Alueen terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit muodostavat tiimin. Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun kaikille kouluille on nimetty omat opiskeluhoillon terveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit sekä koululääkäri. Kouluterveydenhuollon palvelut toimivat osaltaan linkkinä koko perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon. Perusopetuksen kouluilla on käytössään myös konsultoivan koulupsykologin palvelut. Koulupsykologin kognitiiviset tutkimukset toteutetaan lähinnä ostopsykologipalveluina.

Koulutuksen järjestäjä ja koulut vastaavat siitä, että koulun henkilökunnalla, opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto koulun opiskeluhoitopalveluista, ajantasaisista yhteystiedoista ja yhteydenoton käytänteistä. Koko koulun henkilökunnalla on velvollisuus neuvoa ja ohjata oppilasta hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoillon palveluja ja etuuksia.⁴

Oppilaan oikeus opiskeluhoillon palveluihin

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Asian kiireellisyyden arvioi psykologi tai kuraattori yhdessä opiskelijan kanssa, ja arviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi puhelimitse. Määräajat koskevat ensimmäistä henkilökohtaisessa tapaamisessa käytyä keskustelua ja asian selvittelyn alkamista, eivät tukitoimien järjestelyä tai tutkimuksia. Opiskelija voi itse hakeutua kuraattori- ja psykologipalveluihin tai tulla niihin opettajan, huoltajien tai muiden tahojen aloitteesta ja ohjauksesta. Kiireellinen asia voi vaatia myös aivan välitöntä puuttumista. Opiskelijan asioissa voidaan asian laadun mukaisesti kääntyä myös koulu- tai opiskeluterveydenhuollon puoleen. Tärkeintä on, että opiskelija saa

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2§; §ja Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013.

² Eduskunnan sivistyslakivaliokunnan mietintö 14/2013.

³ Monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoillon rekisterin (*opiskeluhoitorekisteri*) rekisterinpitäjä on koulutuksen järjestäjä. Opiskeluhoitorekisteriin tallennetaan oppilaitoksen monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoilossa laadittavat opiskeluhoitokertomukset sekä opiskelijan ja hänen laillisen edustajansa antamat tahdonilmaisut. Opiskeluhoitoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilökohtaista työtä koskevat tiedot potilasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä. Opiskeluhoitoa toteuttavat kuraattorit kirjaavat opiskelijan yksilökohtaista työtä koskevat tiedot sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000, 704/2023) sekä sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettua laissa (254/2015). EU:n tietosuoja-asetus (679/2016), tietosuoja-laki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), perusopetuslaki 40 §.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11§.

viivytyksettä tarvitsemansa avun.¹

Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.²

Koulun työntekijän yhteydenotto opiskeluhoitopalvelujen saamiseksi

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhoitopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä edellä mainitussa määräajassa. Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta opiskeluhoollon työntekijään, jollei ellei opiskelija sitä pätevästi kiellä ottaen huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa sekä asian laatu ja opiskelijan etu.³

4.3 Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan oppilaan tai hänen huoltajansa suostumuksella yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi, opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi tai muihin palveluihin ohjaamisen selvittämiseksi. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa se opiskeluhoollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu.⁴ Ryhmän koollekutsuja voi tarvittaessa konsultoida ryhmän kokoonpanosta opiskeluhoollon ammattihenkilöitä tai rehtoria ennen ryhmän nimeämistä. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan, jolloin oppilaan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja taikka oppilaan läheisiä.⁵

Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö kirjaa välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhoitokertomukseen ja tiedottaa sovitusti opetuksen järjestämiseen liittyvät asiat ja sovitut järjestelyt tarvittaville henkilöille.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15§; STM: Kuntainfo 13a/2015.

² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15§.

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16§; STM: Kuntainfo 13a/2015.

⁴ Hallituksen esitys 67/2013.

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19§.

4.4 Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle

Kun opiskeluhoitokertomuksen monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhoitokertomuksen tarvetta, tai kun sen jäsenet toteuttavat jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhoitokertomuksen tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot Wilman muistioon, josta muodostuu opiskelijahoitokertomus.¹

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan oppilas- ja opiskelijahoitokertomuksen perusteella yksittäisen opiskelijan:

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan hoitajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe ja vireillepanija;
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet;
- 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitokertomuksen kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) toteutetut toimenpiteet;
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto siirretään oppilaan muuttaessa viipymättä sekä oppilaan siirtyessä toiselle opetuksen järjestäjälle. Sen sijaan opiskeluhoitokertomusta koskevaan tiedonsiirtoon pyydetään aina hoitajan lupa. Siinä yksilöidään, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Jos lupaa ei myönnetä, arvioidaan tiedon siirron välttämättömyys oppilaan terveyden ja turvallisuuden kannalta ja tehdään tarvittaessa lastensuojeluilmoitus.

Koulutuksen järjestäjä ylläpitää rekisterinpitäjänä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen rekisteriä (opiskeluhoitokertomusrekisteri). Rekisteriin tallennetaan oppilaitoksen toteuttamassa monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoitokertomuksessa laadittavat opiskeluhoitokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat.

4.5 Tarvittavan opiskeluhoitokertomuksen järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavan työpäivän ajaksi, järjestetään

¹ Oppilas- ja opiskelijahoitokertomuslaki 19§.

tarvittavat opiskeluhuoltopalvelut. Perusopetus- ja lukiolain mukaan tällä tarkoitetaan mahdollisuutta keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.¹

Lastensuojelulain mukaan hyvinvointialueen tulee olla edustettuna käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta tai oppilaitoksesta erottamista koskevaa asiaa koulutuksen järjestäjän toimielimessä, jollei hyvinvointialue arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.² Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa oppivelvollisen lapsen määräaikaisesta koulusta erottamisesta päättää Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun johtokunta.

4.6 Opettajan laajaan terveystarkastukseen (1,5 ja 8.lk) antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumus) koulussa (perusopetus)

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa koskeva asetukseen (338/2011) perustuen laajat terveystarkastukset toteutetaan peruskouluikäisillä lapsilla 1. 5. ja 8. luokilla. Laajojenterveystarkastusten tarkoituksena on arvioida oppilaan hyvinvointia laajasti eri kehitysympäristöt huomioiden. Laajojen terveystarkastusten tavoitteena on:

1. Vahvistaa lapsen, vanhempien ja koko perheen voimavaroja, terveyttä ja hyvinvointia.
2. Varhentaa perheen ja perheenjäsenten tuen tarpeen tunnistamista.
3. Varmistaa tuen oikea-aikainen antaminen ja järjestäminen perheille.
4. Tehostaa syrjäytymisen ehkäisyä ja terveyserojen kaventumista.

Laajaan terveystarkastukseen kutsutaan huoltajat mukaan. Laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella luvalla myös opettajan arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa.³ Oppilaan tuen ja avun varmistamiseksi laajojen terveystarkastusten kokonaisarvioista ja jatkosuunnitelmista siirretään tarvittavaa tietoa muille oppilaan kanssa työskenteleville opiskeluhuollon toimijoille, luokanopettajalle ja luokanohjaajille tai muille tahoille. Laajoista terveystarkastuksista kertyvää anonymistia tietoa koko luokan hyvinvoinnista kerätään jatkossa luokka- ja edelleen koulutasoisiksi yhteenvedoiksi sähköisessä muodossa. Nämä yhteenvedot toimivat yhteisöllisen opiskeluhuollon työkaluina ja auttavat suuntaamaan koulun ehkäisevää hyvinvointia.

Tietojen luovuttaminen kouluterveyden huollosta tapahtuu aina tietosuojalainsäädännön mukaisesti: kirjallisella suostumuksella tai lakiin perustuen (esim. perusopetuslaki ja lastensuojelulaki). Oppilaan potilasasiakirjaan kirjataan mitä tietoa on siirretty, kenelle ja millä perusteella (suostumus tai säädösperuste). Allekirjoitetut tiedonsiirtoluvat säilytetään alkuperäisinä.

Linkki tarkempiin ohjeisiin: [Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake - Käyttöohje kouluterveydenhuoltoon ja opettajille.pdf](#)

¹ Perusopetuslaki 36§; Lukiolaki 41§.

² Lastensuojelulaki 24 §,

³ Asetus 388/2011 neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta.

4.7 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Erityisruokavalio

Koulujen allergiaohjeet vastaavat valtakunnallista allergiaohjelmaa, joka korostaa terveyden tukemista. Erityisruokavaliot ilmoitetaan ruokapalvelujen järjestäjän sähköisellä lomakkeella Wilmassa.

Lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Oppilaan terveydentilaan liittyvissä asioissa huoltajalla on vastuu informoida opettajaa ja muuta henkilökuntaa. Oppilaalla itsellään tulee olla mukana koulussa tarvittava lääkitys ja siihen liittyvä kirjallinen lääkehoitosuunnitelma, joka on laadittu yhdessä huoltajan kanssa ja johon huoltaja antaa kirjallisen suostumuksensa.

Diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikainen hoito

Diabetesta sairastavan lapsen hoidon ja tuen järjestäminen koulupäivän aikana on laajaa moniammatillista sopimista ja työnjakoa vaativa tilanne. Sosiaali- ja terveysministeriö on yhteistyössä opetusministeriön ja Kuntaliiton kanssa laatinut toimintamallin diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta. Toimintamallin mukaisesti vanhempien, koulun toimijoiden ja diabetesta hoitavan yksikön kesken järjestetään yhteisneuvottelu, jossa sovitaan koulupäivänaikainen hoito ja tuki. Yhteisneuvottelussa sovitaan muun muassa verensokerimittauksista, tarvittavista välipaloista, mahdollisen insuliiniannoksen pistäjästä, mahdollisesta pistosopetuksesta, ensiaputilanteista sekä työnjaosta ja vastuista koulun toimijoiden kesken.

Suunnittelun ja kirjaamisen avuksi on luotu erillinen diabeteksen hoidon suunnitelmalomake, joka löytyy THL:n sivuilta. Sovitut asiat kirjataan suunnitelmalomakkeeseen ja päivitetään säännöllisesti. Lomakkeeseen kirjataan vanhempien lupa insuliinihoidon toteuttajille sekä lapsen hoitoon osallistuvien suostumus. [Toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta.](#)

4.8 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi (lukiokoulutus)

Opiskeluterveydenhuolto tarjoaa terveydenhuollon palveluja Siun soten alueella sijaitsevien toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja lukion opiskelijoille. Palvelut on tarkoitettu opintotukeen oikeutetuissa koulutuksissa opiskeleville, joiden opiskelu on päätoimista ja kestää vähintään kaksi kuukautta.

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn seuranta ja edistäminen. Keskeisiä asioita terveyden seurannassa on ensimmäisen opiskeluvuoden terveystapaaminen, sekä siihen kuuluva sähköinen terveystarkastus.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut oppilaitoksella ovat ensisijaisesti terveyttä ja opiskelukykyä edistäviä maksuttomia käyntejä. Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoidolliset palvelut tuotetaan pääasiassa terveysasemilla, joissa palvelut ovat maksullisia yli 18-vuotiaille.

Terveystapaamisen keskeisiä sisältöalueita ovat muun muassa:

- alalle soveltuvuus terveyden näkökulmasta
- opiskelijan elämäntilanne, elämäntavat, sosiaaliset verkostot ja opiskelu osana hyvinvoinnin kokonaisuutta
- elintapoihin liittyvien riskien havaitseminen sekä ohjaus ja neuvonta elintapamuutoksiin
- seksuaalineuvonta ja tarvittaessa raskaudenehkäisy sekä maksuttoman ehkäisyn aloitukset alle 25-vuotiaille
- tukea päihteiden käytön tai pelaamisen hallintaan

Ensimmäisen vuoden opiskelijoilla on terveystapaaminen ensimmäisen lukuvuoden aikana. Opiskelijat varaavat ajan terveystapaamiseen web-ajanvarauksen kautta <http://verkkoajanvarauspth.siunsote.fi/> (ajanvarausohje sinisessä laatikossa). Varattavissa olevat palvelut ovat: huoli terveydestä tai jaksamisesta, raskauden ehkäisyn aloitus ja seuranta, maksuttoman ehkäisyn yhteydenotto, rokotus, terveystapaaminen ja yhteydenotto. Terveysaseman lääkärikäynneistä peritään käyntimaksu yli 18-vuotiailta.

5. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

5.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen ja opiskeluhoitopalveluiden osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Oppilas- ja opiskelijakuntia osallistetaan kouluhyvinvoinnin arviointiin ja kehittämiseen esimerkiksi Koulun hyvinvointiprofiilin yhteydessä. Koulujen vanhempainyhdistyksissä puidaan kouluhyvinvoinnin tuloksia. Vanhempainyhdistysten avoimiin tilaisuuksiin voidaan kutsua yhdessä koulun kanssa vierailijoita kaupunkisuunnittelusta, turvallisuudesta, kouluhyvinvoinnin toimijoiden tai muiden yhteistyötahojen keskuudesta. Oppilas- ja opiskelijakuntien sekä huoltajien edustajat osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmien toimintaan. Oppilaat, huoltajat ja vanhempainyhdistykset voivat osallistua yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun ja toteuttamiseen yhteistyötahojen (poliisi, Siun sote, järjestöt) esimerkiksi vanhempainiltojen, oppilaskunnan teemapäivien ja -tapahtumien sekä Kodin ja koulun päivän yhteydessä.

5.2 Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Kouluhyvinvoinnin edistäminen on koulun kaikkien aikuisten tehtävä. Koulun hyvinvointityön suunnittelu, kehittäminen ja henkilöstön säännöllinen ja toistuva perehdytys koulun opiskeluhoollon toimintatapoihin kuuluvat sekä koulun opiskeluhoitoryhmälle että koulun suunnitteluryhmälle.

Perehdytystä toteutetaan koulukohtaisilla käytännöillä esimerkiksi teso-päivinä, opekokouksissa, luokanopettajien, luokan- ja ryhmänohjaajien koulutuksissa ja tiimitapaamisissa sekä ennakoivan

opiskeluhuollon tapaamisissa. Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintamallien perehdytys ja koulutus kuvataan koulujen opiskeluhuollon vuosikelloissa.

5.3 Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä (perusopetus)

Tehostettu tuki

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään *pedagogiseen arvioon* perustuen moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa.¹ Tehostetun tuen tavoitteet ja tukitoimet kirjoitetaan oppilaan oppimissuunnitelmaan yhdessä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien opettajien sekä luokanopettajan/luokanohjaajan kanssa. Oppiaineen opettaja konsultoi tarvittaessa muita asiantuntijoita (esim. erityisopettajaa, koulukuraattoria, koulupsykologia, oppilaanohjaajaa).

Erityinen tuki

Mikäli tehostetun tuen toimet eivät riitä, voidaan aloittaa pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava² oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa sekä hankittava oppilaan opetuksesta vastaavilta selvitys oppilaan oppimisen etenemisestä ja oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehty selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta sekä tehtävä näiden perusteella arvio erityisen tuen tarpeesta (*pedagoginen selvitys*). Pedagogista selvitystä on tarvittaessa täydennettävä psykologisella tai lääketieteellisellä asiantuntijalausunnolla tai vastaavalla sosiaalisella selvityksellä.

Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelma on laadittava, jollei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Suunnitelma tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Suunnitelman keskeisestä sisällöstä määrätään opetussuunnitelman perusteissa.

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Koulupulmien taustalla voi olla hankala elämäntilanne, huonoista koulukokemuksista tms. johtuva heikko motivaatio, oppimisvaikeus, tarkkaavaisuuden vaikeus, sosioemotionaalisia vaikeuksia, runsaita poissaoloja, heikot pohjatiedot tai heikot valmiudet jatko-opintoihin. Joustavan perusopetukseen osallistuvalla oppilaalla tulee kuitenkin olla halua ottaa vastuuta omasta

¹ Perusopetuslaki 16§.

² Hallintolaki 34§.

koulunkäynnistään ja kykyä sitoutua yhdessä laadittaviin yksilöllisiin suunnitelmiin. Hänellä pitäisi olla riittävät psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset valmiudet selvitä joustavaan perusopetukseen liittyvistä toiminnallisista tehtävistä sekä itsenäistä työskentelyä vaativista opiskelutehtävistä.

Joensuun kaupunki vastaa joustavan perusopetuksen järjestämisestä.¹ Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös, joka valmistellaan moniammatillisesti. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Sairaalaopetus

Sairaalakoulun oppilaina voivat olla Pohjois-Karjalan ja Heinäveden alueelta tulevat peruskoululaiset, jotka ovat tutkimuksissa tai hoidossa Pohjois-Karjalan keskussairaalan lastenpsykiatrisella, lasten neurologisella, nuorisopsykiatrisella tai somaattisilla osastoilla. Erikoissairaanhoidon, sairaalaopetuksen ja oppilaan oman kunnan yhteistyöllä on myös erikseen sovittavissa tapauksissa mahdollista käydä sairaalaopetuksessa ilman osastopaikkaa eli ns. "avo-oppilaana". Näissäkin tapauksissa edellytetään aktiivista ja toimivaa hoitosuhdetta erikoissairaanhoidon.

Sairaalaopetus on osa Joensuun kaupungin koulutuspalveluja. Sairaalaopetusta antaa Nepenmäen koulun sairaalaopetus. Sairaalaopettajat tekevät yhteistyötä oppilaan kotikoulun kanssa. Oppilaan tullessa tutkimuksiin tai hoitoon osastolle neuvotellaan kotikoulun opettajien kanssa kouluun liittyvistä kysymyksistä. Sairaalaopetuksessa olon aikana tehdään kotikoulun kanssa tiivistä yhteistyötä opetussuunnitelman ja arvioinnin osalta. Oppilaan palautuessa kotikouluunsa sairaalaopettaja käy koululla tukemassa oppilaan koulunaloitusta palautuspalaverissa, johon osallistuvat oppilas, huoltaja, kotikoulun henkilöstöä sekä sairaalaopettaja.

Sairaalaopetuksessa olevat oppilaat noudattavat kotikoulunsa opetussuunnitelmaa tai HOJKSaa. Tueksi laaditaan oppimissuunnitelma. Tutkimus- ja hoitajakson aikana tehdään tiivistä yhteistyötä myös huoltajien ja hoitohenkilökunnan kanssa sekä koulu- että hoitoneuvotteluissa.

Konsultatiivinen sairaalaopetus

Konsultatiivisen sairaalaopetuksen tavoitteena on oppilaan lähikoulun osaamisen vahvistaminen, ennalta ehkäisevän ja varhaisen tuen juurruttaminen koulujen toimintakulttuuriin sekä vahvaa tukea tarvitsevien oppilaiden monialaisen työn ja rakenteiden vahvistaminen. Työssä korostuu kaikkien oppilasta opettavien ja hoitavien tahojen keskinäinen yhteistyö ja konsultaatio. Toiminnan kohteena ovat oppilaat, joiden pulmat kytkeytyvät kiusaamiseen, mielenterveyden haasteisiin ja kouluakymättömyyteen.

Toiminnassa painotetaan yhteistyötä lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa sairaalaopetuksen keinoin, jossa toimintamallina on sairaalaopetuksen pedagoginen ja ennaltaehkäisevä tilannearviokonsultaatio.

¹ Perusopetuslaki163/2022: 5§ 1.momentti.

5.4 Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa (kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi)

Yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää lasten ja nuorten hyvinvointia tukevaa yhteistyötä esimerkiksi poliisin Ankkuriryhmän ja nuorisotoimen Saapas-ryhmän kanssa toteutetaan koulun opiskeluhuollon vuosikellon mukaisesti. Hyvinvointia tukevia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän jälkeen järjestetään Harrastamisen Suomen malli-ohjelmassa yhdessä Joensuun kaupungin nuorisotoimen kanssa.

Koulun ja opiskeluhuollon henkilöstön yhteistyö lastensuojelun, lapsiperheiden sosiaalipalveluiden ja erikoissairaanhoidon kanssa painottuu yksilökohtaiseen opiskeluhoiltotyöhön. Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun perusopetuksessa on käytössä [Lapset puheeksi-menetelmä](#), joka mahdollistaa monialaisen asiantuntijaryhmän holistisen tuen lapselle ja perheelle yhdessä koulun toimijoiden kanssa.

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Yhteistyö huoltajien kanssa tulee perustua avoimuuteen, luottamukseen ja arvostukseen. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja palveluihin hakeutuminen opiskeluhoillossa rakentuu koulun systemaattisen ja aktiivisen viestinnän pohjalta. Oppilaita, opiskelijoita ja huoltajia tiedotetaan opiskeluhoillon palveluista ja ohjataan hakemaan tarvitsemiaan palveluita. Huoltajaviestinnän pääasiallisia foorumeita ovat Wilma, vanhempainillat ja vanhempainyhdistykset. Koulun ja opiskeluhoillon henkilökunta tiedottavat säännöllisesti esim. poissaoloihin ja kiusaamiseen puuttumiseen sekä väkivalta- ja kriisitilanteisiin liittyvistä käytänteistä.

6. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

6.1 Opettajan ja rehtorin ilmoitusvelvollisuus häirinnästä kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta

Opetukseen osallistuvalla oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.¹ Koulun opettajan tai rehtorin on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.² Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulun perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sovelletaan Opetushallituksen ohjeita

¹ Lukiolaki 40§; Perusopetuslaki 29§.

² Perusopetuslaki 29§; Lukiolaki 40§.

kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan puuttumisessa sekä tapausten seurannassa:

- [perusopetuksen ohje](#)
- [lukiokoulutuksen ohje](#)

6.2 Toimenpiteet kiusaamisen ehkäisyssä

Kiusaamisen ehkäisyssä pääpaino on yleisissä toimenpiteissä, jotka kohdistuvat kaikkiin oppilaisiin ja opiskelijoihin. Kiusaamisen ehkäisy edellyttää ryhmä- ja yhteisötason toimintaa, koska kiusaajan toimintaa tukevat muiden kannustus, vaikeneminen tai syrjässä pysyminen. Kiusaamiseen tulee puuttua heti, koska kiusaamisen katkaiseminen ja kiusaamisen traumaattiset seuraukset ovat sitä vaikeampia, mitä pidempään tilanteen annetaan jatkua.

Perusopetuksen kouluissa toteutetaan KiVa –kouluohjelmaa (kiusaamista vastustava kouluohjelma). Perusasteella on KiVa-tiimi, joka selvittää kiusaamistapaukset. Jos kiusaaminen on toistuvaa, tiimi ottaa asian käsittelyyn. Lievissä kiusaamistapauksissa asianomainen opettaja käsittelee asiaa yksilö- ja luokkatasolla. Kiusaamistapausta selvittelee kaksi tiimin jäsentä. Osapuolten huoltajille ilmoitetaan ensimmäisen keskustelun jälkeen kiusaamisesta ja asian käsittelystä KiVa-tiimissä. Huoltajat ja oppilashuolto ovat tarvittaessa mukana prosessissa. Kaikkien keskustelujen sävy on oppilaita kunnioittava ja antaa oppilaalle tilaa käsitellä omaa toimintaa suhteessa toisiin. Keskusteluissa tehdään myös selväksi, että kiusaaminen on aina väärin ja sitä ei koulussa sallita. Pitkään jatkuva ja vakava kiusaaminen, jota koulun keinoin ei saada loppumaan, siirretään muille viranomaisille (lastensuojeluviranomainen/poliisi), joille rehtori tai muu asiaa hoitanut työntekijä ilmoittaa ko. asiasta.

Kiusaamisen ennalta ehkäisy

1. Kiusaamisen ehkäiseminen

- ryhmätaitojen vahvistaminen lukuvuoden aikana; hyvinvointitaidot oppitunnit, ryhmäytykset, tukioppilastoiminta, vastuun antaminen oppilaille
- KiVa-oppitunnit: 1. ja 4. luokilla luokanopettajan toimesta ja 7. luokalla syksyn alussa terveystiedon tunneilla
- kiusaamiskartoitukset
- oppilaskuntatoiminta lukuvuoden aikana
- välituntiaktiviteetit

2. Kaikkien aikuisten sitoutuminen

- luokanohjaajatoiminnan tukeminen ja vahvistaminen
- yhteiset arvot kasvatustehtävässä
- välitön puuttuminen

3. Kodin ja koulun yhteistyö

- teemoitetut vanhempainillat
- vanhempaintoimikunta
- varhainen puuttuminen

4. Ajan tasalla olevat järjestyssäännöt

- järjestyssäännöt tutuiksi oppilaille, huoltajille ja opettajille

- järjestyssääntöjen päivitys

5. Riittävä valvonta välitunneilla ja tiloissa, jossa oppilaat ovat

- valvonta kouluaikana, retkillä ja muussa koulun ulkopuolisessa toiminnassa

6. Poliisin kanssa tehtävä yhteistyö

- laillisuuskasvatustunnit

Toimintamalli kiusaamistilanteissa

Puuttuminen

- Jokainen opettaja on velvollinen puuttumaan kiusaamiseen havaitessaan sitä.
- Oppilaita rohkaistaan kertomaan opettajille kiusatuksi tulemisesta.

Selvittely ja kirjaaminen

- Kiusaamistilanne selvitetään tarkasti eri osapuolia ja silminnäkijöitä kuullen.
- Mikäli kiusaaminen käsitellään Kiva-tiimissä, kirjataan tapahtunut KiVa-ohjelman mukaisesti.

Tiedottaminen

- Opettaja tiedottaa tapahtuneesta sekä kiusatun että kiusaajan (kiusaajien) huoltajia sekä luokanopettajaa/luokanohjaajaa.

Rangaistukset ja seuraamukset

- Jos kiusaaminen jatkuu, ohjataan asian selvittely KiVa-tiimiin. Mikäli KiVa –tiimin kanssa tehty sopimus ei pidä tai kyseessä on vakava rikkomus, määrätään kasvatustieteiden keskeinen, johon huoltajat voivat osallistua. Jos kiusaaminen jatkuu edelleen, määrätään kiusaajalle kurinpitotoimena jälki-istunto tai kirjallinen varoitus.
- Omaisuusvahingoissa sovelletaan vahingonkorvauslakia. Huoltajia informoidaan myös rikosilmoitusmahdollisuudesta. Selvittelyn yhteydessä on pohdittava myös oppilashuoltolain mahdollistamia yksilökohtaisia monialaisia oppilashuollollisia tukitoimia.

6.3 Häirinnän ehkäiseminen

Häirintää on henkilön arvon ja koskemattomuuden loukkaaminen siten, että luodaan uhkaava, halventava ja hyökkäävä ilmapiiri. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuslain mukaan työnantajan tehtävänä on huolehtia siitä, ettei kukaan koulu yhteisön jäsen joudu häirinnän tai syrjinnän kohteeksi. Yhdenvertaisuuslaissa kielletään myös sukupuoliseen suuntautuneisuuteen perustuva syrjintä.

Rasistiset vitsit tai seksuaalivähemmistöön kuuluvien nimittely ovat esimerkkejä häirinnästä. Sukupuoleen perustuvaa häirintää on henkilön sukupuoleen liittyvä ei-toivottu käytös, jolla tarkoituksellisesti loukataan henkilön arvoa ja luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Toiminta muuttuu häirinnäksi, jos sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut ilmaisee pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä.

Oppilaita rohkaistaan ottamaan häirintäkokemukset puheeksi koulun aikuisen kanssa. Aiheesta keskustellaan oppilaiden ja opettajien kanssa tietoisuuden lisäämiseksi. Henkilöstö perehdytetään ohjeisiin sekä Itä-Suomen yliopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Häirinnän esiintyvyyttä seurataan lukuvuosittain hyvinvointikyselyn yhteydessä ja osana kouluterveyskyselyjä.

6.4 Toimintamalli häirintään puuttumisessa

Toimintamalli häirintätilanteissa, kun osapuolina ovat oppilaat

- Ensimmäinen toimenpide häirinnän lopettamiseksi on kertoa häiritsijälle selvästi, miltä hänen käyttäytymisensä tuntuu ja pyytää häntä lopettamaan.
- Jos häiritty ei voi tai halua ottaa yhteyttä häiritsijään tai jos häirintä kielloista huolimatta jatkuu, oppilaan tulee ilmoittaa asiasta opettajalle.
- Jos opettaja havaitsee häirintää, on hänen aina selvitettävä tilanne kuulemalla ensin häirinnän kohteeksi joutunutta oppilasta ja sen jälkeen häiritsijää.
- Ensisijainen tapa puuttua häirintään on keskustelu osapuolten kanssa, johon tarvittaessa pyydetään huoltaja mukaan. Häirintä kirjataan erilliselle lomakkeelle (LIITE 3).
- Tilanteen havainnut opettaja / luokanopettaja / luokanohjaaja tiedottaa häirinnästä osapuolten huoltajia.
- Häirinnän asteesta ja toistumisesta riippuen seuraamuksena voi olla myös kasvatuskeskustelu, jälki-istunto tai kirjallinen varoitus.

Toimintamalli häirintätilanteissa, kun osapuolina ovat aikuinen ja oppilas

- Mikäli ilmenee, että koulussa on esiintynyt aikuisen häirintää oppilasta kohtaan tai oppilaan häirintää aikuista kohtaan, asiasta on ilmoitettava välittömästi asterehtorille.
- Asterehtori selvittää asian ja huolehtii jatkotoimenpiteistä.

6.5 Toimintamallit väkivaltilanteissa ja uhkailussa

Väkivalta koulussa voi ilmetä sanallisena uhkailuna, hylkäämisenä, pelotteluna, fyysisenä tappeluna, seksuaalisena häirintänä tai hyväksikäyttönä sekä aseiden hallussapitona. Väkivalta voi aiheuttaa vakavaa vahinkoa lapsen ja nuoren persoonalliselle kehitymiselle. Opettajiin ja muihin aikuisiin kohdistuva solvaaminen ja nimittely ovat henkistä väkivaltaa.

Velvollisuus ilmoittaa poliisille

Koulun henkilöstöllä ja opiskeluhuollon ammattihenkilöillä on ilmoitusvelvollisuus poliisille lapsen kohdistuneista seksuaali- ja väkivaltarikoksista.

Ilmoitusvelvollisuus on sillä henkilöllä, jonka tietoon väkivalta- tai seksuaalirikosepäily on tullut. Ilmoituksen tekemistä ei saa delegoida toiselle henkilölle.

Velvollisuus on voimassa salassapitosäännösten estämättä ja riippumatta siitä, onko joku toinen jo mahdollisesti tehnyt ilmoituksen. Ammattilaisten välisessä yhteistyössä voi käydä ilmi, että toinen taho on jo tehnyt ilmoituksen poliisille. Siinä tapauksessa uutta ilmoitusta ei ole välttämätöntä tehdä.

Ilmoitettavat tilanteet ja epäillyt rikokset

Väkivaltaepäilyn ilmoitusvelvollisuus koskee¹:

¹ Lastensuojelulaki 25 §.

- rikoslain 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädettyjä tekoja
- henkeen tai terveyteen kohdistuvia rikoksia, joissa enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta: pahoinpitely (rikoslain 21 luvun 5 §); törkeä pahoinpitely (rikoslain 21 luvun 6 §) heitteillepano (rikoslain 21 luvun 14 §).

Epävarmoissa tilanteissa konsultoi poliisia.

Lisäinfo: [Milloin on syytä epäillä väkivaltaa?](#)

Toimintamalli uhkaavasti käyttäytyvän henkilön kohtaamisessa toimitaan:

- Kuuntele rauhallisesti äläkä keskeytä uhkailijaa.
- Älä moralisoi tai provosoi.
- Pidä äänesi rauhallisena ja tasaisena ja tyyntyttele henkilöä. Älä huuda.
- Älä katso silmiin, vaan esim. henkilön otsaan tai pään yli.
- Pidä riittävä fyysinen etäisyys uhkaajaan.
- Esitä kysymyksiä väittelemisen sijasta.
- Älä mene mukaan tunnepurkaukseen, vaan pysy asiatasolla.
- Pyydä henkilöä istumaan. Istuma-asennosta suora hyökkäys on vaikea toteuttaa. Jos henkilö nousee aggressiivisesti ylös, nouse itse välittömästi (ei hyökkäävästi eikä hysteerisesti vaan määrätietoisesti).
- Jos henkilö hermostuu uudestaan, on tärkeää ilmoittaa, ettei asiaa voida jatkaa, ellei hän rauhoitu. Mikäli henkilö ei rauhoitu, pyri pakenemaan huoneesta jotakin tekosyytä käyttäen.

Toimintamalli väkivaltatilanteissa

Puuttuminen

- Jokainen opettaja on velvollinen puuttumaan väkivaltatilanteeseen havaitessaan sen.
- Tarvittaessa soimitaan poliisi ja mahdollisesti myös ambulanssi paikalle.
- Koulussa tapahtuneesta väkivaltatilanteesta ilmoitetaan heti koulun rehtorille.

Selvittely ja kirjaaminen

- Tarvittaessa hankitaan lääkärintodistus ja tehdään rikosilmoitus poliisille tai lastensuojeluilmoitus sosiaalitoimistoon. Jos väkivallan kohteena on alle 15-vuotias, on lieväkin pahoinpitely virallisen syyttäjän alainen rikos.
- Lastensuojelulain¹ mukaan poliisille ilmoitetaan, kun ilmoitusvelvollisella työntekijällä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä lapsen henkeen ja terveyteen kohdistunutta rikosta. Tutkintapyynnön lisäksi tehdään myös lastensuojeluilmoitus.
- Tapahtunut kirjataan erilliselle lomakkeelle (LIITE 3). Lomakkeet säilytetään kansliassa.

Tiedottaminen

- Tilanteen havainnut opettaja /luokanopettaja/luokanohjaaja tiedottaa tapahtuneesta väkivallanteon osapuolten huoltajille.

¹ Lastensuojelulaki 1302/2014.

- Jos kyseessä on oppilaiden keskinäinen väkivalta, asian käsittelyä jatketaan koulussa asianosaisten kesken. Väkivaltilanteen luonteesta ja vakavuudesta riippuu, käsitelläänkö sitä koulussa muidenkin oppilaiden kanssa.
- Mikäli väkivallan tekijänä on opettaja tai muu koulun työntekijä, koulun rehtorin on puututtava asiaan välittömästi. Tapahtumien kulku selvitetään haastattelemalla sekä oppilaita että työntekijää ja tapahtunut kirjataan. Myös vanhempien näkemyksiä on kuultava. Tarvittaessa käytetään ulkopuolisten asiantuntijoiden apua.

Rangaistukset ja seuraamukset

- Väkivallanteen vakavuus määrittelee rangaistuksen laadun. Käytettävissä ovat koulun kurinpitotoimet.
- Jos väkivallanteko menee poliisiin selvitettäväksi, koulu ei rankaise asianosaista, vaan seuraamus määräytyy selvittävän tahon (poliisi/nuortentiimin) toimesta.

6.6 Kiusaaminen, häirintä ja väkivaltilanteet -oppilaan yksilöllinen tuki, tarvittava hoito ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että teon kohteena olevan osalta

Ensisijaisen tärkeää on, että tilanteisiin puututaan heti johdonmukaisesti ja asia selvitetään kaikkia osapuolia kuulemalla ja hoidetaan loppuun asti.

Mikäli kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää on tapahtunut, eikä asiaa saada keskustelemalla sovittua, käsitellään asia kiusaamisen vastaisen työryhmän toimesta ja tarvittaessa sekä teon tekijä että kohteena olevan henkilö voidaan ohjata opiskeluhoitopalveluihin. Tapahtunut teko yksilöidään ja päätetään jatkotoimenpiteistä sekä seurannasta. Harkinnan mukaan ollaan yhteydessä koulun ulkopuolisiin tahoihin (esim. terveydenhuolto, sosiaalitoimi, poliisi).

6.7 Yhteistyö huoltajien kanssa sekä viranomaisten kanssa

Koulun opettajan tai rehtorin on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.¹

Yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa tehdään pääpaino ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Vakavissa häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltilanteissa ollaan yhteydessä poliisiviranomaiseen ja tarvittaessa myös esimerkiksi lastensuojeluilmoituksen kautta sosiaaliviranomaisiin.

6.8 Kriisisuunnitelma

Itä-Suomen harjoittelukoulun kriisisuunnitelma on tallennettu harjoittelukoulun henkilöstön intraan. Kriisisuunnitelma päivitetään säännöllisesti ja henkilöstö perehdytetään kriisisuunnitelmaan lukuvuoden alkaessa.

¹ Perusopetuslaki 29§; Lukiolaki 40§.

